

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационен труд на тема

"Проследяване ефекта от методика на кинезитерапия при студенти с мускулно-скелетни дисфункции, наднормено тегло и затлъстяване“ за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ в област на висшето образование - 1.3 Педагогика на обучението по ... (Методика на обучението по физическо възпитание и спорт – кинезитерапия)

Докторант: Гургана Георгиева Деспотова

Научен ръководител: проф. Костадин Костов, доктор

Рецензент доц.Боряна Георгиева Туманова, доктор

Общо представяне на процедурата

Анализът на документите по процедурата показва, че докторант Гургана Георгиева Деспотова е представила пълен комплект материали на хартиен и електронен носител, които са в съответствие със Закона за висше образование, Закона за развитие на академичния състав на Република България (ЗРАСРБ), Наредбата за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в СУ „Св. Кл. Охридски, както и всички съпътстващи процедурата документи с което са изпълнени изцяло административните изисквания свързани с процедурата.

Кратки биографични данни за докторанта

Гургана Георгиева Деспотова е дипломиран магистър - кинезитерапевт от 2014 г. Завършила е висшето си образование, степен-магистър в НСА „В.Левски“. Работила е по специалността като стажант в болнично заведение,

като кинезитерапевт на хора с увреждания, като ерготерапевт на деца с церебрална парализа и други. От 2019 година е назначена като асистент в Департамента по спорт на Софийски университет "Св. Кл. Охридски", като от една година е и ръководител на центъра по кинезитерапия.

Актуалност на тематиката, структура и познаване на проблема

Избраната и разработена тема на дисертационния труд е с комплексна насоченост и има съществена значимост при профилактиката и лечението на наднорменото тегло и затлъстяването, и за укрепването на здравето. Конкретно свързана с изследване спецификата на дисертационния труд разглежда сериозен и актуален съвременен проблем.

Следва общоприетия за този вид научни трудове модел и структура, представен на 194 страници, в които се включват 38 таблици и 16 фигури. Трудът е структуриран в увод, пет глави, библиография и 4 приложения. На рецензиране подлежат 178 страници.

Библиографията включва 177 източника, от тях 60 на кирилица, 110 на латиница и 6 интернет сайта. Използвани са 20 съкращения.

Увода въвежда в проблема за наднорменото тегло и затлъстяването, като социално-значимо заболяване, разглеждано от гледната точка на кинезитерапията. Съществен фактор за поява на редица заболявания и усложнения в здравен и социален аспект, разглеждан но нерешен и до днес проблем.

Първа Глава „ Теоритична постановка на проблема “ е в обем от 42 страници и включва 4 раздела и 11 подраздела непосредствено свързани с темата на

дисертацията. В Първи раздел „1.1. Затлъстяването като социално-значимо заболяване “ са обобщени голям брой и достатъчно информативни публикации. Компетентно и задълбочено се представят становища за същността на проблема, неговата епидемиология, етиопатогенеза и регулацията на енергийният баланс. Във втория раздел се систематизират и анализират данни от заболяванията причинени от наднормено тегло и затлъстяване, както и възможностите за лечение. В Раздел 3 от тази глава широко е разгледана кинезитерапията, като едно от възможностите за лечение.

Формулираната „*Работна хипотеза*“ е обосновано изведена и аргументирано дава основания за предположението, че прилагането на кинезитерапия при студенти от Софийски университет „Св. Климент Охридски“ с наднормено тегло, затлъстяване и мускулно-скелетни дисфункции един път седмично, ще доведе до редуциране на телесното тегло и ще подобри функционалното им състояние, но методиката приложена три пъти седмично ще има по-изразена ефективност. На тази база може да се разработи методика на кинезитерапия при наднормено тегло и затлъстяване, прилагана с различна седмична честота. Системният анализ на разглеждания проблем дава основания на докторанта да посочи, за първи път в специализираната литература, възможностите за въздействие на методика на кинезитерапия приложена с различна седмична честота при студенти с посочения проблем. Интегрираната научна и фактологична информация е съществена по проблематика и задълбоченост. Докторантът критично изразява виждания и демонстрира професионални компетенции при характеристика на различни становища. Стигаме до обобщение, че той има задълбочени знания по тематиката на дисертацията и ясно изразява позиции

по разглеждани въпроси, което позитивно характеризира тази част от неговата творческа дейност.

Втора глава – „Цел, задачи и методи на изследването“ е с обем от 22 страници. Целта е в съответствие с темата и работната хипотеза и изгражда насоките на изследователската дейност на труда - да се проследи ефектът от приложена методика на кинезитерапия с различна седмична честота при студенти с мускулно-скелетни дисфункции, наднормено тегло и затлъстяване от Софийски университет „Св. Климент Охридски“, чрез разработване и апробиране в практиката на кинезитерапевтичен комплекс и включване на здравно-образователен лекционен курс в обучението.

Ясно и коректно са формулирани пет задачи на изследване, които успешно декомпозират изпълнението на поставената цел, при спазване на баланс между научни и методично-организационни изследователски дейности. Обекта, предметните области и изследвани лица са характеризирани обстоятелствено. Приложените методи на изследване са информативни, достатъчни като методично разнообразие и са адекватни за изпълнение на поставените цели и задачи. Систематизирани и измервани са обективни количествени данни за значими по брой и съдържание показатели, които са обработени чрез съответни математико-статистически методи. Те характеризират обективно реакцията на организма на изследваните лица и промените в проследяваните показатели в резултат както на отделните, така и на системните занимания с кинезитерапия. Допълнения на получените резултати, са поместени в раздел „Приложения“. В подглава II.4. „Организация на изследването“ е направена ясна периодизация на етапите на извършваните дейности.

В **Трета глава** е представена „Методика на кинезитерапия при наднормено тегло и затлъстяване“. Това представлява същинската част на труда, в която

Деспотова разглежда целта задачите, средствата, отделено е необходимото внимание и на общите методически изисквания и правила за провеждане на кинезитерапия. Предлага на вниманието ни схема на процедура, както и примерни комплекси. Главата е с обем от 14 страници.

Резултати и анализ – глава четвърта е с обем от 65 страници и в нея са интегрирани резултатите и анализите от широкообхватната изследователска и аналитична дейност на докторанта. В нея са показани способности за компетентна интерпретация и задълбочени анализи на голямо количество данни. Представени са резултати от анкетно проучване с алтернативен анализ, математическа обработка на антрапраметрични и функционални показатели чрез вариационен, и сравнителен анализи стойности на коефициентите на A_x и E_x , абсолютни и относителни прирасти със съответна гаранционна вероятност P_t и t-критерий на Стьюдент за независими извадки.

Изведени са резултатите за наличие на болка и оценка на стойката във всяка една група поотделно, които са ранжирани в таблици. Представена и анализирана е приложната ефективност на оригинална методика на кинезитерапия при студенти от Софийски университет „Св. Климент Охридски“ с наднормено тегло, затлъстяване и мускулно-скелетни дисфункции.

Изводи и препоръки

Изведените 7 изводи и 5 препоръки произтичат от получените и анализирани резултати, съответстват и дават отговори на поставената цел и изследователски задачи.

В съвкупност те обхващат обширните предметни области на изследване и имат както оригинален, така и потвърдителен характер.

С потвърдителен характер оценяваме изводите и препоръките свързани с разработената методика на кинезитерапия приложена с три пъти седмично, натоварване при студенти с мускулно-скелетни дисфункции, наднормено тегло и затлъстяване в комбинация с хипокалорийна балансирана диета, както и ниската информираност на студентите по отношение на въпроси свързани с физическата активност и здравето.

Характер на научните приноси

Анализите, изводите и препоръките съдържат и редица парциални научни и научно-приложни приноси, които докторанта интегрира в две основни:

- Приноси с научно-теоретичен характер;
- Приноси с практико-приложен характер.

Преценка на автореферата и публикациите

Авторефератът е структуриран и отразява в резюме съдържанието на дисертацията. Представени са отделните основни части на труда – проучване, работна хипотеза, цел, задачи, методи на изследване, до същността а именно получени резултати и анализи, формирани изводи, препоръки и научни приноси. Докторантът е изпълнил изискването за публичност на труда преди официалната защита, като е представил четири публикации в реферирано списание, в които е самостоятелен автор. Същите отразяват части от резултатите, анализите и изводите на дисертационния труд, което позволява да се изгради обективна начална представа за процеса на неговото създаване.

Критични бележки

Установява се, че направените от нас при вътрешното обсъждане на дисертационния труд препоръки и критични бележки в цялост са взети под внимание. Извършени са съответни структурни и съдържателни корекции.

Заключение

Дисертацията на Гергана Деспотова е комплексен теоретично-експериментален по своя характер труд, който съдържа оригинални научни и научно-приложни резултати характеризиращи спецификата на затлъстяването като социално-значимо заболяване и произтичащи от него усложнения, както и прилагането на кинезитерапия, с различна седмична честота за разрешаване на разглеждания проблем. Докторантът с професионална компетентност е организиран и реализирал изследвания, обработил и анализирал е експериментални резултати и е формулирал произтичащи от тях изводи. Посредством анализ на голям обем количествени данни и педагогически експерименти са установени тенденции и факти обогатяващи теорията и методиката на спортната педагогика и физическото възпитание, в частност теорията и методиката на кинезитерапията.

Гласувам с **положителен вот ДА** и предлагам на почитаемото научно жури да присъди **образователно-научната степен “доктор”** на **Гергана Георгиева Деспотова** в област на висше образование 1.3 Педагогика на обучението по... (Методика на обучението по физическо възпитание и спорт – кинезитерапия)

09.09.2021

Рецензент:

Доц. Боряна Георгиева Туманова, доктор